

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DRP-II-0702-2-AR/11

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Warszawa, dnia 11.04.2011
nr 1694

Warszawa, dnia 07.04.2011 r.

REPUBLIKA
Biuro Prac Senackich
wpisane dn. 11.04.11
nr 3202 podpis. *[Signature]*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Az serdecznie Panu Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Kazimierza Kleina złożone podczas 71 posiedzenia Senatu w dniu 3 marca 2011 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń i składek ZUS wypłacanych młodocianym pracownikom, przekazane wystąpieniem Marszałka Senatu RP w dniu 10 marca 2011 r. znak: BPS/DSK-043-3412/11 przekazuję poniższe informacje.

Fundusz Pracy wspomaga finansowanie kształcenia zawodowego młodocianych na dwa sposoby:

- 1) **po pierwsze**, zgodnie z art. 12 ust 7 ustawy z dn. 20 kwietnia 2004 roku o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2008, Nr 69, poz. 415 z późn. zmianami), jest to **MOŻLIWOŚĆ REFUNDACJI WYNAGRODZEŃ pracodawcom** i składek na ubezpieczenie społeczne dla młodocianych pracowników, którzy mają umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, realizowanego w dwóch formach: nauki zawodu (2-3 lata) lub przyuczenia do pracy (3-6 miesięcy); zgodnie z przepisami wynagrodzenie młodocianych może być refundowane w kolejnych latach nauki zawodu odpowiednio w wysokości 4%, 5% i 6% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i są to obecnie kwoty rzędu 137 zł, 171 zł i 206 zł.; przy formie przyuczenia do pracy refunduje się 4% przeciętnego wynagrodzenia (137 zł). Dystrybucją tych środków zajmują się Ochotnicze Hufce Pracy;
- 2) **po drugie**, od 2009 roku na podstawie art. 108ust. 1 pkt 55 ustawy o *promocji zatrudnienia (...)* z Funduszu Pracy wypłacana jest **pracodawcom obligatoryjna dotacja za wykształcenie młodocianego po zakończeniu przygotowania zawodowego** (wcześniej finansowana z budżetu); przy 2 letnim okresie kształcenia w wysokości 4 587 zł, przy 3-letnim okresie kształcenia - 7 645 zł, a w przypadku przyuczenia do pracy – 240 zł za każdy miesiąc kształcenia; kwoty te podlegają waloryzacji o wskaźniki inflacji a ich

wysokość wynika z przepisu art. 70b ustawy z dn. 7 września 1991 *o systemie oświaty* (Dz. U. 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn zm.)). Dystrybucja tych środków realizowana jest przez gminy.

W planie finansowym Funduszu Pracy na rok 2011, przyjętym w ustawie budżetowej, środki przeznaczone dla Ochotniczych Hufców Pracy **na refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia** społeczne młodocianych pracowników określone zostały na kwotę **170 mln zł**. Taką kwotą środków dysponuje Komendant Główny OHP z przeznaczeniem na zawieranie nowych umów z pracodawcami oraz na wypłatę refundacji wynikających z umów zawartych w roku 2009 i 2010. **W ubiegłym roku wydano na ten cel kwotę 230 mln zł.**

Zdaniem Komendanta Głównego OHP ustalona w planie finansowym Funduszu Pracy na 2011 r. kwota środków na refundację wynosząca 170 mln zł nie zabezpieczy w całości zobowiązań wynikających z już zawartych przez OHP umów z pracodawcami. Niezbędne środki Funduszu Pracy do pełnej realizacji wypłat na podstawie zawartych umów, to kwota ponad 205,6 mln zł. W związku z powyższym deficyt środków na pokrycie wydatków związanych z podpisanymi umowami wynosi 35,6 mln zł.

Ponadto środki z Funduszu Pracy przeznaczone w **2010 roku** na obligatoryjne dotacje za wykształcenie młodocianych pracowników były znacznie wyższe niż środki skierowane na refundację wynagrodzeń i przekroczyły **330 mln zł**. Natomiast w planie Funduszu Pracy na **rok 2011** przewidziano kwotę **303 mln zł**.

Komendant Główny OHP dysponuje środkami finansowymi Funduszu Pracy przeznaczonymi na refundację wynagrodzeń i w związku z tym może podejmować zobowiązania finansowe tylko do wysokości środków zabezpieczonych na ten cel w planie finansowym, gdyż zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. z 2009, Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków (...) pomniejszonej o płatności wynikające ze zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich (...).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Komendant Główny OHP jest właściwym organem do podjęcia decyzji o zawieraniu umów o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom, a także o wstrzymaniu zawierania umów w sytuacji braku możliwości sfinansowania zobowiązań wynikających z tych umów w ramach środków Funduszu Pracy przeznaczonych na ten cel w planie Funduszu Pracy na 2011 r.

Rada Ministrów określając wydatki Funduszu Pracy na rok bieżący kierowała się m.in. koniecznością ograniczeń wydatków publicznych w celu korekty deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu nie wyższego niż 3% PKB oraz ograniczenia potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, związanych z koniecznością uzupełniania niedoboru w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), wynikającego z dotychczasowego systemu emerytalnego, powstającego w wyniku przekazywania części składki emerytalnej do otwartych funduszy emerytalnych (OFE), powodujących narastające zagrożenia dla długu publicznego, który zbliża się do II progu ostrożnościowego, określonego w ustawie o finansach publicznych (...), na poziomie 55% PKB.

Mając powyższe na uwadze Rada Ministrów przyjęła propozycje zmiany w funkcjonowaniu OFE. Ich celem jest z jednej strony zabezpieczenie interesów przyszłych emerytów, z drugiej – zmniejszenie narastającego zadłużenia państwa. Na 700 mld zł zadłużenia aż 200 mld zł jest wynikiem finansowania OFE tym długiem. Tylko w 2010 roku wysokość refundacji FUS składki przekazywanej do OFE wyniosła 22,5 mld zł, zaś od początku reformy emerytalnej, od 1999 roku do 2010 roku bezpośredni koszt refundacji z budżetu państwa ubytku składki emerytalnej w FUS wskutek jej przekazania do OFE wyniósł ok. 162 mld zł. Reforma okazała się więc bezwzględnie konieczna. Zgodnie z projektem rządowym, w latach 2012 – 2013 składka przekazywana do OFE ulegnie zmniejszeniu z 7,3% do 2,3%. W kolejnych latach składka przekazywana do OFE będzie stopniowo rosła tak, aby w 2017 roku osiągnąć 3,5%. Ustawa *o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych* została przyjęta przez Sejm RP w dniu 25 marca 2011 r. i oczekuje obecnie na podpis Prezydenta.

Wcześniej prowadzone były prace nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych ustaw, do którego w trakcie prac sejmowych poprawkę wniósł Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego, ograniczającą od dnia 1 kwietnia 2011 poziom składki na ubezpieczenie emerytalne, pochodzącej ze składki ubezpieczonego, odprowadzanej przez ZUS do OFE, zbieżną w tym zakresie z aktualnym projektem rządowym. Po przyjęciu przez Sejm RP ograniczenia wysokości przekazywanej do OFE składki, zgodnie z w.w. projektami, możliwe będzie istotne ograniczenie wydatków budżetu państwa na pokrycie niedoboru w FUS z tytułu przekazywania do OFE części składki emerytalnej. Należy zaznaczyć, że deficyt budżetu państwa z w.w. tytułu rośnie w tempie ok. 2 000 mln zł miesięcznie.

Ta oszczędność ograniczy potrzeby pożyczkowe państwa, realizowane dotychczas na rynku finansowym oraz związane z tym koszty, przez co zmniejszy się również zagrożenie wspomnianego wyżej przekroczenia II progu ostrożnościowego, a pod rządami nowej ustawy

budżetowej i znowelizowanej ustawy o finansach publicznych (...) pozwoli w konsekwencji na zmianę planu finansowego Funduszu Pracy i zwiększenie wydatków Funduszu przeznaczanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, **w tym na refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników** zgodnie z uzasadnionymi potrzebami krajowego rynku pracy.

Reagując na liczne protesty środowiska rzemieślniczego przekazywane przez Związek Rzemiosła Polskiego, cechy i izby rzemieślnicze oraz bezpośrednio przez pracodawców Minister Pracy i Polityki Społecznej - w oparciu o przepis art. 29 ust. 12 ustawy *o finansach publicznych* - w dniu 25 lutego br. wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę planu finansowego Funduszu Pracy, skutkującą zwiększeniem środków Funduszu Pracy na realizację w 2011 roku zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, łącznie o kwotę 1.200.605 tys. zł., w tym o zwiększenie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników o kwotę 80.000 tys. zł. W dniu 7.03.2011 r. Minister Finansów odmówił udzielenia takiej zgody uzasadniając odmowę wdrożeniem procedur oszczędnościowych dotyczących konieczności ograniczenia nadmiernego deficytu instytucji rządowych i samorządowych do 3% PKB w 2012 roku.

Informuję ponadto, iż na bieżąco monitoruję sytuację na krajowym rynku pracy oraz w poszczególnych województwach, a w przypadku jej niekorzystnego rozwoju, **podejmę środki polegające na uruchomieniu 163 mln zł z istniejącej rezerwy środków Funduszu Pracy** będącej w dyspozycji ministra, a także **kolejnym wnioskowaniu w sprawie zmiany planu finansowego Funduszu Pracy** w oparciu o realizowane dodatkowe przychody Funduszu Pracy. Minister Pracy i Polityki Społecznej liczy na to, że działania takie spotkają się ze wsparciem ze strony sejmowej komisji do spraw budżetu poprzez wyrażenie pozytywnej opinii w zakresie ewentualnych wniosków kierowanych do Ministra Finansów w oparciu o przepisy art. 29 ust. 1 pkt. 8-12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*.

Należy także wyjaśnić, iż ograniczenie środków Funduszu Pracy na refundowanie pracodawcom wynagrodzeń wypłacanych młodocianym nie pozbawia młodzieży możliwości kształcenia w formie praktycznej nauki zawodu, gdyż pracodawcy, którzy podpisali z młodocianymi umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego są tymi umowami związani i powinni je kontynuować. Pracownicy młodociani stanowiąc niewykwalifikowaną siłę roboczą przyczyniają się do wypracowania określonego zysku. Nawet jeśli pracodawca nie otrzymuje refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne pracownika

młodocianego, to przeznaczane na te zobowiązania kwoty są i tak znacznie niższe niż wydatki, jakie musiałyby ponieść na wynagrodzenie i składki pracownika niewykwalifikowanego, zatrudnionego w to miejsce. Natomiast ci młodzi ludzie, z którymi pracodawcy rozwiążą umowy o pracę mogą kontynuować obowiązek nauki w systemie szkół zawodowych, gdzie także w planie nauczania są przewidziane praktyki zawodowe. Osoby pochodzące z rodzin najbiedniejszych powinny zaś uzyskać wsparcie systemu stypendialnego.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że warunkach polskich od lat **połowa osób uczęszczających do szkół zawodowych to młodociani pracownicy** – osoby objęte obowiązkiem nauki, zgodnie z przepisami oświatowymi, ale jednocześnie zatrudnione przez pracodawców w celu przygotowania zawodowego. Przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników z założenia powinno jedynie uzupełniać system edukacji szkolnej. To rozwiązanie przeznaczone jest dla młodzieży, która cechuje się przewagą uzdolnień praktycznych i w związku z tym preferuje naukę poprzez działanie. Dodatkowym atutem tej formy edukacji jest niewielkie wynagrodzenie wypłacane młodocianym (a refundowane pracodawcom ze środków Funduszu Pracy), co oznacza wsparcie socjalne młodzieży z rodzin ubogich. Jednak obie te zalety przygotowania zawodowego młodocianych mogą i powinny cechować również system nauki szkolnej. Większy udział zajęć praktycznych to kwestia planu nauczania i porozumień z pracodawcami, a stypendia zamiast wynagrodzeń mogą zapewnić pomoc socjalną dla uczniów z rodzin ubogich.

Inaczej mówiąc – to zmodernizowany system kształcenia powinien gwarantować dostęp do nauki zawodu, wyposażając uczniów w odpowiednie umiejętności praktyczne oraz zapewniając najuboższym wsparcie stypendialne. Na zatrudnianie młodzieży, która objęta jest obowiązkiem nauki należałoby spojrzeć raczej jak na wyjątek, który powinien stanowić jedynie uzupełnienie systemu edukacji szkolnej.

Na koniec należy jeszcze raz wyraźnie podkreślić, iż choć uznaję, że wspieranie kształcenia młodych ludzi odbywających przygotowanie zawodowe u pracodawców ma istotne znaczenie w realizacji kształcenia zawodowego, to jednak ograniczenie środków na refundację pracodawcom wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom nie wynika z decyzji Ministra Pracy, lecz okoliczności opisanych powyżej.

Z szacunkiem

z up.
Jarosław Duda
SEKRETARZ